

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET
ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is	3 lej
Bukarestben	— 3.50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1.50 ck

Cluj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 245. szám

Igazgató: **SZÉKELY BÉLA**

5684. Tebeth 11 * 1923 december 19 Szerda

A politika frivol játéka

Nem a félelem és nem a gyáva megalkuvás tartott vissza eddig attól, hogy az utóbbi hetek monori eseményeivel szemben a sajtó szabad hangján állást foglaljunk, hogy elpanaszoljuk mélyszéles fájdalomunkat a fejünk felett összecsapó zürzavar miatt, de szordinót tettünk tollunkra, visszafojtottuk a torkunkból feltörő panaszos és tiltakozó szót, mert amikor úgy véltük, ebben a feszült atmoszférában, amikor minden szót és minden kifejezésbeli nánszót érzékeny mérlegre helyeznek, kerülünk kell a lehetőségét is annak, hogy kiinduló pontjai legyünk egy egyenlőtlen erővel folyó vitának. Távol kellett tartanunk magunktól — bármilyen nehezünkre esett — a látszatot is, hogy ártyútlóan szolgáltunk az állandó feszültségben tartott szövedéyek kirobbanásához, amelynek rendszerint ártatlan emberek az áldozatai. Egyrészt tudtuk jól, hogy a mi hallgatásunkat megérti mindenki, másrészt bíztunk benne, hogy a hatóságok, a rendnek és a polgárok biztonságának hivatott őrei hangos panaszkodás nélkül is megteszik kötelességüket. A vasárnapi események azonban sajnálatosan mutattak rá, hogy hasztalan volt önmegtartózkodásunk és bizalmunk sem volt teljesen indokolt. A város nyugalma ismét telborult, megbénult az élet szabad ritmusa és milliós értékek mentek veszendőbe cél nélkül és soha vissza nem hozhatóan.

Félesleges és céltalan volna sópánkodnunk az elmúltak felett. A hatóságok egymást okolják a bekövetkezettekért és valamennyien fogadkoznak, hogy a bűnösök elnyerik a méltó büntetésüket. Vajon megnyugtató-e számunkra és az aggódó közönségre néhány, bizonyára öszintén gondolt, de végeredményben platónikus kijelentés, vajjon garanciát nyújtanak-e katonai rendszabályok és rendőri intézkedések, hogy a jövőben hasonló esetek nem fognak megisméltódní? Az első pillanatban minden biznnyal, de tartósan és végérvényesen ezt a problémát ilyen eszközökkel megoldani nem lehet. A kormánynak kötelessége lett volna eddig is, de ezután százszorosán és ezerszeresen kötelessége végre minden kétséget kizáróan tisztázni a meg nem szűnő nyugtalanság okát, kitapogatni a felelőtlen kilengések igazi rugóit és meggyőződést szerezni róla, milyen erők működnek közre, hogy az ország akadémiai ifjúsága, vagy annak jelentékeny része immár egy év óta úgy-úgy teljeseen el van vonva eredeti és magas hivatásától, a tanulástól, a kultura fejlesztésétől és egy veszedelmes, végeláthatatlan harc középpontjába sodródott. Előkelő politikusok és magasrangú katonai személyiségek, kikkel az utóbbi időkben erről a kérdéstről beszéltünk, nyíltan, vagy még többet sejtető burkoltsággal mondták, hogy illetéktelen befolyások és ambíciók nem engedik nyugvópontoz juttatni a diákság ügyét. Az egészen felületes újságolvasó is megállapíthatta, hogy a diákmozgalom az idők során belekerült a politikai események sorába és a politikai pártok majdnem kivétel nélkül abból a szempontból ítélik meg a mozgalmat, milyen konkrét hasznot jelenthet a pártnak a diákság kedvező, vagy kedvezőtlen állásfoglalása. Egyetlen párt és egyetlen politikus sem foglalkozott ezzel az ügygel, mint önálló, minden politikától mentes problémával, mint valóban a kultura ügyével, egyik sem a diákság céljait nézte, hanem a saját magáét.

Ha jól emlékszünk, annakidején, amikor a diákság megindította mozgalmát, a kitűzött célok között dominálón szerepeltek azok a gazdasági követelések, amelyekkel a diákok a maguk nyugodt tanulmányi lehetőségeit akarták biztosítani. Nagyön kíváncsiak vagyunk, hány valósult meg az elmúlt harcos év alatt ezekből a követelések-ből? Nagyön kíváncsiak vagyunk, hányan szállot-tak sikra ama politikusok közül, akik nyíltan, vagy titokban biztatták a diákság ifjú szövedé-lyét, az egyetemi hallgatók anyagi és szellemi helyzetének megjavításáért? Mi ebben a jelen-ségben látjuk a legnagyobb veszedelmet és eb-ben ismerjük fel az okot, amiért ez a felboly-gatott kérdés nem bir nyugvópontoz jutni. Ezekben a tüntetésekben és utcai rombolásokban

nem a diákság vitális érdekei kerestek érvényesülést. Az ország egészségtelen politikai helyzete tükröződött itt vissza, Türelmetlen ambíciók és a hatalomhoz való makacs ragaszkodás felváltva játszották ki egymás ellen a diákság lelkesedését és forrongásában tartott tettekkészségét. A politika e frivol játéka közepette milliós károkat szenved az

ország gazdasági élete. Am sokkal nagyobb és pótolhatatlanabb az a kár, amelyet maga az egye-temi ifjúság és a román nemzeti kultura szenved e mozgalmak miatt. Ideje volna végre, hogy a kormány és minden jó román hazafi elfogulatlanul és igazságos szívvel igyekezzen ennek az ál-datlan állapotnak egyszersmindenkora véget vetni.

A köztársasági párt győzött a görög választásokon

Venizeloszt husz kerületben választották meg. A király elhagyja az országot. Gonatas miniszterelnök kész átadni helyét Venizelosznak

(Athén, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választások ugy Athénben, mint az egész országban a legteljesebb rendben folytak le, ami egyedülálló a görög parlament annalesében. Az ellenzék minden erőfeszítése dacára a fővárosban a választóknak csak tizenegyet, a vidéken még kevesebb százalékra maradt távol a szavazástól. Egyébként mindenütt a venizelista és republikánus listák kerültek ki győztesen. Ezzel

választották. Az eredmény hatása alatt Gonatas miniszterelnök közölte, hogy

Venizeloszt fel fogják szólítani, azonnal térjen vissza Görögországba

és vegye át az államügyek vezetését.

Athén, december 18. A választások mindenütt a legnagyobb rendben folytak le. Úgy-szólván minden szavazó élt választási jogával.

Venizeloszt husz helyen választották meg.

Az eddigi kilátások szerint a venizelisták és a köztársasági pártiak egyenlő számú szavazatot kaptak. A szavazatok pontos száma eddig még nem ismeretes, a belügyminisztérium most dolgozik az eredmények kerületek szerinti csoportosításán.

a dinasztiaiválság ismét kiéleződött.

Lehetséges, hogy György király elutazik Görög-országból.

Újabb jelentés szerint a nemzetgyűlési vá-lasztásokon a köztársaságiak fényes győzelmet arat-tak. Venizeloszt tizenhét vidéki kerületben meg-

Londonban helyeslik a közvetlen tárgyalásokat

Poincaré nem hajlandó a versaillesi békét revidálni. Németország a katonai ellenőrzés elhalasztását kéri. A jóvátételről a szakértői bizottságok döntenek

(Berlín, dec. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A párisi felhivatalos Havas-ügynökség jelentést adott ki, melyben hozzátételegesen közli Poincaré választát a német memorandumra. Ebből a jelen-tésből kiviláglik, hogy a katonai ellenőrzés kérdé-sét nem hozzák kapcsolatba a német-francia köz-vetlen tárgyalások ügyével. Abban a nyilatkozat-ban, melyet Hösch német ügyvivő adott át Páris-ban és Rüdiger a belga fővárosban, a német kor-mány kijeleuti, hogy

tott. Londonban a hivatalos álláspont az, hogy a német-francia feszültség enyhülése áldást jelent Eu-rópára. Anglia egyáltalában nem félti a maga ér-dekeit, mert meg van győződve róla és ezt erősen hangsúlyozzák is, hogy a versaillesi békeszerződés és a politikai tények egyáltalán nem teszik lehe-tővé a jóvátételi probléma megoldását Anglia közre-működése nélkül. A politikai sullyal bíró „Stan-dard“ azt írja, hogy a Ruhr-megszállás óta

nem ellenzi a katonai ellenőrzést,

de helyteleníténe, ha az ellenőrzést előbb kezdenék meg, mielőtt Németország közvéleményében beál-lana a küszöbönálló közvetlen tárgyalások alapján várható lecsillapodás. Németország hangsulyozza, hogy a megoldásra váró kérdéskomplexum megol-dása csak valamennyi szövetséges állam részvéte-lével lehetséges.

Németországnak ez a lépése a legfon-tosabb esemény

az európai helyzet kialakulásában. A lap azonban előre jelenti, hogy a jóvátételi kérdést nem a né-met-francia tárgyalások, hanem a szakértői bizott-ságok fogják rendezni.

Poincaré válasza — a Havas szerint — elsősorban azt adja tudtára Németországnak, hogy Franciaország nem akarja megfosztani hatáskörük-től a ruhrvidéki megszálló hatóságokat és a Rajna-tartományi bizottságot. Ezt a német kormány min-den magyarázat nélkül érthetetlennek találja, mert a francia megszálló hatóságok nem önálló szervek, hanem csak végrehajtó közegei a francia és belga kormányoknak. De mindent egybevéve a német kor-mány azt hiszi,

Brüsszel, december 18. Az itteni német ügyvivőnek Jaspár külügyminiszter átadta a belga kormány jegyzékét, mely tartalmilag teljesen meg-egyezik Poincaré válaszával.

Franciaország hajlandó tárgyalni az ösz-szes problémák megoldásáról.

Newyork, december 18. Washingtonból je-lentik a „Newyork Exchange“-nek, hogy hír sze-rint az amerikai kormány tárgyalásokat kezdett a bankárokkal egy Németországnak nyújtandó köl-csönről, melyet akkor fognak folyósítani, ha a jóvátételi bizottságnak most megalakítandó szakér-tői albizottságai sikerrel befejezték vizsgálatukat. Valószínű, hogy a német segélyakcióban Nagy-britannia és a többi hatalom is kiveszi majd a részét, de

Poincaré jegyzékére a német kormány még a kö-vetkezőket közli: A francia válasz magvát abban látja, a francia kormány, ha fentartásokkal is, elv-ben hajlandó a német kormánnyal tárgyalni a megszállott területeken előállott helyzet kivételes szabályozásáról. A párisi kormány azonban hang-sulyozza azt is, hogy a versaillesi szerződésnek a Rajna és a Ruhr kérdésére vonatkozó revízióját kénytelen visszautasítani. A német kormány ezzel szemben rámutat arra, hogy a versaillesi békeszer-ződés a Ruhr-terület számára semmiféle rendelkezést nem tartalmaz. A német kormánynak az a célja, hogy a Rajna-tartományban sürgősen vissza-állítsa a szerződés szerű állapotot.

a kölcsön legnagyobb részét Amerika fogja szolgáltatni.

London, december 18. Megbízható forrásból a „Daily Telegraph“ arról értesül, hogy az Egye-sült-Államok közölték Franciaországgal, nincs mód-jukban a francia háborus adósságok visszafizetése ügyében kedvezőbb feltételeket ajánlani, mint ami-nőket Anglia kapott annakidején. Nagybritannia három és félszázalékos kamatot fizet s ennél ki-sebbit Franciaországtól sem fogadhat el Amerika.

London, december 18. A német kormánynak Párisban és Brüsszelben tett lépéseit

Konfliktus tört ki Lloyd George és Asquith között?

London, december 18. Nagy feltűnést kelt a lapoknak az a jelentése, hogy Lloyd George és Asquith között konfliktus tört ki. A liberális párt végrehajtóbizottságát kedd estére összehívták.

az angol politika megnyugvással fogadta,

mert azt hiszi, hogy a közvetlen tárgyalásokra vo-natkozó javaslattal Németország feladta azt a szerencsétlen politikát, melyet egész éven át folyta-

Anglia támogatja a török ellenforradalmat?

Bécs, december 18. Berliini jelentések szerint Anglia támogatja a törökországi ellenforradalmat, melynek célja a kalifátus visszaállítása. Kemal pasát, aki már régóta beteg, állítólag az Anglia ál-tal lepénzelt ellenforradalmárok mérgezték meg.

ÁSZ
MP.
ÁLLALAT
Kékes Kelemen-utca 11
—84
Hőszoba,
gyéb vízvezetéki
ékek
asalók,
és mindennemű
ai cikkek
sek
zlése garancia
nyók
llandó nagy
rendezett
hely
et:
yetem-utca) 2. sz. sz. 2-14
ussbacher
ek állandó raktára
erdinand 31
toda
emüeket
alonszenet
et
kereskedők részére
TELEFONSZ.: 9.
Petroseni, Kattowitz

Nyolc hét Erec Jiszraelban

Írta dr. Weissburg Chaim

1. Kilenc évvel ezelőtt és — ma

Kilenc évvel ezelőtt jártam először országunkban. Kilenc év nem is egy pillanat egy nép történelmében és mégis: mintha évszázadok válszatanának el a nemrégmult háborúelőtti csendes, nyugodt napoktól. Nincs ember, aki meg tudná állapítani, hol tart Palesztina, hova fejlődött, ha nem járt ott a háborút megelőző időkben. Csak aki látta a régi Palesztinát, tudhatja, hogy ott nagy dolgok történtek, nagy dolgok történnék s minden eltölgultség nélkül, a legridegebb objektívizmussal lehet megállapítani: a munka, a munkánk, ha lassan is, de biztosan halad és az utopisztikus álmodozásokon már régen, régen túl vagyunk.

Akkor is, kilenc évvel ezelőtt, Haifa volt első állomásom, Haifa, gyönyörű öblével, melyet Herzl látónki szemekkel a jövő Zsidóország főkövetőjének tett meg! Akkor, kilenc esztendővel ezelőtt, bizony keveset találtam még ott abból a mi elkövetkezendő Zsidóországunkból. Az elhanyagolt, romokban heverő kikötőben néhány török finác dobálta össze holmimat s aztán megindultunk a piszkos síkatorokon fel a hegytetőre, a Kármelre, ahol már épült a héber technikum és reáliskola s körülötte nyolc új ház, mintegy hirdette, hogy itt is gyökeret akarunk eresztetni, itt is, e kék tenger mellett, ez örökzöld hegy lankáin valaha, valaha lesz majd valami szép, modern, európai, amit majd joggal zsidónak nevezhetünk. Ó, de hogy gondoltuk volna mi akkor, hogy az álmok kilenc rövid év alatt beteljesednek.

És beteljesedtek!

Aki látta a régi Haifát, az nem ismer rá a maira. A Kisón torkolatánál ugyan ma is úgy bólogatnak a sudár datolyapálmák, mint akkor, de mögülok már modern gyár magas falai fehérelnek ki a tengerre s tén a Kármelen, jobbra és balra, amerre csak a szem ellát, modern európai város húzódik el, túl a régi német kolónián, le egészen a tengerpartig. Bat-Gallim, Hadar-Hakkarmel és a többi városrészek szabályos utcákkal, terekkel, egy- és kétemeletes házaikkal, mintha a földből nőttek volna ki. A Kármel oldalán, e házak között nagyszerű országút kigyózik fel a tetőre és azon majdnem szakadatlanul autók siklanak végig hol eltűnve, hol előbukkanva a kanyarulatoknál. Ki látott országutat, ki látott autót kilenc évvel ezelőtt Palesztinában? S ki tudja azt, mit jelentenek ezek, ha nem volt ott, amikor mindebből még nem volt semmi? A kikötő ma sincs kiépítve. De ezen a tavaszon megkezdik építését. A rozoga épületek azonban már nincsenek ott. Hatalmas raktárhelyiségek húzódnak végig a parton, tehervonatokat tolatnak közöttük s a tehervonatokról kakiruhás fiatalemberök emelik a zsákokat. A mi chalucaink... Eltűnt a török finác is. Héberül beszél az államhivatalnok, aki felszáll a hajóra s mellette a „Jewish Agency“, a Zsidó Ügynökség,

a világszidóság szervezetének, a Cionista Szervezetnek a képviselője! A Zsidó Nemzeti Otthonba érkeztünk meg a Balfour-deklaráció hatodik évében.

Az egész két hónapnyi ottartózkodásom alatt csodáltam és irigyeltem az ottaniakat. Milyen természetessé, magától értetődővé vált a számukra, hogy annyira zsidó országgá vált az ország. Elcsépett, régi téma, a kisgyerekek a porban héber szóval játszanak. Nem is tudnak más nyelvet. Megtörténik, — hisz nem is lehet másképp — a szülők egymás között még a régi nyelvükön beszélnek, de a kis gyerekek másképp mint héberül beszélni, hazafiatalan cselekedet. De hát ettől eltekintve más nyelvű óvoda vagy egyéb iskolatípus nincs is. Az új generációnak héber nyelvűnek kell lennie a szó legszorosabb értelmében, ez magától értetődik. És magától értetődik, — csak a magunk fajta galut-embernek szokatlan kisé, — hogy a héber nyelv az angol és arab mellett az ország hivatalos nyelve és hogy ma ugy lehet vele élni, mint — hogy egyebet ne mondjak, — nálunk a románnal. A zsidó cégtáblák mind héber nyelvűek. Ez természetes is, de nekünk külföldieknek meg kell szoknunk; a keresztény és arab kereskedők is héber cégtáblákat használnak. A hirdetőszlopokon nem lehet más nyelvű plakátokat látni, csak héber nyelvűt. Már nemcsak Tel-Avivban van héberül az utca felirata (mint ezelőtt kilenc évvel), hanem minden városban. Héber az egyéb hirdető táblácska is: *(Nahóg lööt lööf!)* (lassan hajts!). A vasut tiszta héber nyelvű menetrendet ad ki, a posta héber nyelvű telefonkönyvet. Héberül szólítom fel a *merkaz-t*, a telefonközpontot és ha esetleg arab vagy angol kisasszony volna ott, héberül felel nekem. Herzl, amikor a „Judenstaat“-ját megírta, nem tudta elképzelni, hogy valaki közülünk akárcsak egy vasuti jegyet is héberül tudjon kérni s ma Palesztinában nemcsak héberül kérik, héberül adják a jegyet. Postán, vasuton vagy bármilyen állami, községi hivatalban a felírás héber, még olyan helyeken is, ahol napi járó földre nem lakik zsidó. Az arab piaci árus héberül kínálja az áru s az arab söfförnek vagy kocsisnak héberül adhatom meg az utasításokat. Természetes, bárminő beadványt bárhova héberül lehet benyújtani s a zsidó ügyvéd a bíróságnál héberül tárgyal.

Avigdor Hammóiri (ezelőtt Feuerstein-Ková Albert), a Budapestről elszármazott héber költő meséli a következő kis megható epizódot:

— Klausnerrel, a híres héber tudóssal sé táltam a Cion-mozgó (héberül: röinóá) tájkán, ahol véletlenül egy zsidó rendőr állt posztot. Egyszerre egy zsidó rendőrtiszt közeledik lóvon, a rendőr megmerevedik, szalutál és pattogó héber jelentést ad le. Az öreg Klausner csak nézi, nézi a jelenetet, aztán a szemé könnybe lábad. „Tudja-e

nem bosszankodott rajta, hogy mit mondott. Valami sokkal bensőségebbet és szebbet érzett ennél.

Amikor egy másik gavallér a legközelebbi táncra magával vitte Thórá és beszélgetni kezdett vele, a lány önkénytelenül félrefordította fejét, mintha keresne valamit. Pillantása, messze, a terem végén Bendixen szemével találkozott. Elpirult és lesütötte a szemét.

— Tartom szerenésémnek, hogy két barátomat bemutassam egymásnak! — mondotta König és egy fiatal tisztet vezetett Jákob elé. — Engberg hadnagy ur, — Bendixen ur, szigorló orvos.

— Ugy gondolom Bendixen ur, mi már régi ösm rösök vagyunk, még Füenből, — mondotta a hadnagy. — Ön bizonyára már nem emlékszik rám.

De Jákob már ráösmert. Az első ellensége volt! Az a fiu volt, akivel halálos elkeseredetten birkózott a tengerparton. És most, ez a találkozás, itt, ezen az estén! Olyan érzést keltett benne ez a találkozás, mint amikor nyári nappal fekete felhő borul a napra és az emberiség t az éjszakára emlékezteti.

És a hadnagy szép fiu volt, megnyerő, elegáns külsejű.

Ettől a pillanattól kezdve Jákob lelkét öntudatlanul valami gonosztól való félelem töltötte el és úgy érezte, hogy veszély fenyegeti. Valami szenvedélyes, ha ározatlan viaskodni-akarás vett rajta erőt, valaki határozatlan ellenség ellen. De minden valója szinte visszahullámozott ebből a sötét érzésből, a meleg, boldog elragadtatásba, amint újra Thóra oldalán állott.

— fordul hozzám, — hogy több mint kétezer éve nem adtak le héber jelentést? —

Nekünk nem újság már a héber nyelv csodálatos újjászületése, hiszen itt a galutban is van alkalmunk gyermekeink héber nyelvtudásában gyönyörködni, de csak ott, a héber földön bontakozik ki a maga nagyságában az a nagy csoda, ahogyebből a kétezer éve nem beszélt nyelvből a legmodernebb s leggazdagabb kultúrnyelvek egyikét varázsolták elő. Napilapok és folyóiratok egész tömege jelenik meg, a könyvesboltok tele vannak szebbnél-szebb új kiadásokkal (most jelent meg „Az ember tragédiája“ Hammóiri fordításában), kulturális előadások, kulturális előadások, héber színházak vannak és — last but not least — megértük végre, hogy van héber opera is, a „Haopera Haerecsz-röelit“, ahogy hivatalosan nevezik.

A héber opera külön fejezet. A legkiválóbb művészek kerültek össze (többnyire a pétervári cári opera volt tagjai) s jellemző, hogy két orosz nemzetiségű művész is van közöttük, akik olyan tisztán ejtik ki a hébert, mintha soha más nyelven nem beszéltek volna. A zenekar Golinskinak, ugyancsak a cári opera volt karmesterének a vezetésével alatt tökéletesen elfeledtetni, hogy egyelőre csak huszonöt tagból áll. Az opera felváltva játszik Jeruzsálemben, Haifában, Tel-Avivban s eddig két darabot adott: a Traviatát és a Rigolettót. Természetesen mindig zsúfolt házak előtt játszanak és tekintve, hogy a jegyárak meglehetősen magasak (a legolcsóbb hely 25 piastert = 250 lejt), remény van rá, hogy belátható időn belül az első állandó színházépület alapjait lerakják. Soha nem képzelttem, hogy a héber nyelv ennyire zengzeng, szép, csak most fedeztem fel, amikor az első operaelőadást Jeruzsálemben végighallgattam. Ime idélek a Rigoletto magammal hozott szövegkönyvéből a herceg közismert dalát:

Lév jaale hachén
Ruach nósevet,
At hammachsevet —
Lah mi jáviná...

Im bic-chók chén-chén
Hi dóm dóvevet,
Ki hí óhevet —
Al tasminá...

Lév jalat chén
Ruach nósevet,
Ozen kasevet,
Al ná tét láh!

És ha meggondoljuk, hogy a héber opera abban a Jeruzsálemben játszik, a kulturális főleg abban a Jeruzsálemben buzog, ahol a háboru előtt csak a chaluka-zsidók zsargonját lehetett hallani, némileg megközelítő fogalmat lehet arról a fejlődésről alkotni, melyen az ország átment. Jeruzsálemben különben is nagy változáson ment át. Kezd fővárosi képet nyerni. A régi város utcái kiszélesedtek és a széleken egyik zsidó „söchuna“ (városrész) a másik után épül. Boné-Bajit, Rómóma, Talpiót és a többiek, mind modern városka. A tempót azért nem lehet összehasonlítani Tel-Avivval.

Az ablak mellett állottak, kissé félrevonultán a táncoló pároktól. Jákob azt mondta:

Mennyire boldog is tud az ember lenni! Ugy érzem, mintha magam is kézzel tudnám fogni a boldogságot ebben a teremben és mintha félnek nagy közelségétől. Szinte azt hiszem már, hogy az emberi szervezet sokkal gyöngébb, sembugy ilyen közletről el tudná viselni a boldogságot. Talán csak akkor érezzük magunkat legjobban, ha úgy vagyunk vele, mint a tengeri hajós, akibe az szárazföldről csak szellő hozza virágoknak távoli illatát.

— Maga ugye nagyon szeret táncolni? — kérdezte Thóra.

— Táncolni? Nem. Bálon egyáltalán nem szoktak táncolni.

— Mit? Nem szoktak táncolni? — kacagott a lány. — Hiszen maga is, nem ebben a pillanatban táncolt velem?

— Oh, magával, — igen, — táncolok!

Thóra érezte, hogy ez nem valami szokott bál udvariasság volt csak. A hang, amellyel mondták, sokkal is inkább belülről jött és energikus volt.

Rövid hallgatás után Jákob folytatta:

— Régi mondák mesélnek róla: ha elásott kines után kutat az ember éjjelen, akkor hallgatni kell. De aki az Élet kincsét akarja megszerezni, annak beszélnie kell — csak hogy kicsoda ösmerné a varázsigt!

Oh, én ugy látom, hogy maga birtokában van! — mondotta a lány könnyedén s olyan ártatlanul, ahogyan csak lehetett.

(Folyt. köv.)

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt

Ez a lányka olyan kedves volt, olyan bájoság ömlött el rajta, annyi elegancia, annyi harmónia sugárzott ki egész megjelenéséből, hogy szinte alig merte megérinteni és rajongó elragadtatásában nem is talált szavakat. Végre is ezt mondotta:

— Valahára tehát sikerült kegyedet is látnom Thóra kisasszony... olyan sokat hallottam már kegyed felől.

— Igen, — mondotta a lány vidáman, — itt láthatja tehát a híres-nevezetes trondheimi székesegyházat stb., stb.

— S ahogy fölöle tölem kérdezték — „hazug volt-e a hire, hogy: be szép?“ — kerek merészen im ezt felelem — „Nem!“ — válaszolt Jákob.

— Mégsem olyan ostoba, ha csak kinyitja a száját, — gondolta magában Thóra.

— Thóra! — mondotta Jákob elmerengve, — igen, nagyon szép név. Legkisebb korom óta arra tanítottak, hogy szeressem ezt a nevet.

— Az unokabátyam, Németországban, szintén talált valami megjegyezni valót rajta. Azt mondotta, hogy a Thóra névnek feminuma.

— Igen, dán nyelven. Annak az aranyhaju, szelidnézésű asszonynak neve, aki egy isten felesége volt!

Thóra talán nem is a szavakra, inkább a hanghordozásra figyelt, amikor Jákob beszélt. Mert hallgatott és titkos pillantással végignézett rajta, mintha előbb valahogy tévedett volna a meglátásában. De Jákob csak

Szerda,

As

Kisérletek

(Béc

jától) Jel

nischen V

tetszhalál

behatásra

szas fírad

takat mes

teríteni. A

alkalmazni

esetben tö

kadatlan n

orvosoknál

járt ember

telenül te

megszűnt

amit a lai

nek tartan

a tetszhalo

ben sokat

nek érdeke

Kül

tetszhalál

mult száza

azzal a kü

magát csak

juttatni. E

orvos is je

dublino orv

volna, a

Townsende

érezhető v

ködtől. Az

a háttára f

maradt m

megragadta

a kíséret

a szívet fig

tott az ezr

a pulzus g

dott, mig e

A tükrörről

is tiszta ma

desnek a l

talánul né

hogy kellő

kíséretnek.

halotti áll

a szívükö

Ez a

pában nag

mert Indiát

ösi földjén,

pirenden

tett számba

leptikus álla

hónapok és

ezredes az

teit, addig

megteszi, an

hogy a test

gyék és elf

névű fakir o

dálatos és

határán, hog

kumoknak k

Harida

aki a világt

eréről tett

keresztül éle

a földbe beá

járt ahol tisz

Canson ang

nyörgésére n

váncosság elő

erre körülbel

medán katon

sírt a mohen

Canson örnag

furdulásai tá

kellemetlen k

Haridas sirj

ban Haridas

sirjából.

.....

Mexiko

Paris,

terjedőben va

hogy a főváro

A „Matin“

Oregon-kormá

ciái ellen irán

Az élet és a halál titkaiból

Kísérletek tetszhalállal. A fakírok misztikus tudománya

(Bécs, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jellinek bécsi orvosprofesszor a „Wiener Klinischen Wochenschrift“ hasábjain két érdekes tetszhalál esetről számol be, amelyek elektromos behatásra következtek be. Mindkét esetben hossz-as fáradás után sikerült a szerencsétlenül jártakat mesterséges légzés segítségével eszméletre téríteni. Az első esetben közel egy óráig kellett alkalmazni a mesterséges légzést, míg a második esetben több mint három órán keresztül tartó szakadatlan megfeszített munkával sikerült csak az orvosoknak az élesztési kísérlet. A szerencsétlenül járt emberek a villamosáram behatása után élet-telenül terültek el, nem lélegzettek és a szívük is megszűnt dobogni, tehát olyan állapotban voltak, amit a laikusok a beállott halál csalhatatlan jele-nek tartanak. Ezek az esetek újra aktuálissá tették a tetszhalottság problémáját és Bécs orvosi körei-ben sokat beszélnek a múlt század ötvenes éveinek érdekes tetszhalott kísérleteiről.

Aki akkor halt meg, amikor akart

Különösen érdekesek Townsend ezredesnek tetszhalál kísérletei, amelyekről Braid professzor a múlt század közepe körül számolt be. Townsend a különös képességgel rendelkezett, hogy önmagát eszméletlen állapotba tudta juttatni. Egy ízben a szokásos kísérletezésnél három orvos is jelen volt, közöttük dr. Cheyne, a híres dublini orvos. Mielőtt a kísérletezéshez hozzáfogott volna, a három orvos gondosan megvizsgálta Townsendet, akinek pulzusa gyengén vert, de jól érezhető volt, a szív pedig teljesen rendesen működött. Az orvosi vizsgálat után Townsend ezredes a hátára feküdt és hosszabb ideig mozdulatlanul maradt meg ebben a helyzetében. Cheyne dr. megragadta az ezredes jobb kezét, hogy a pulzusát a kísérlet alatt tanulmányozhassa, a másik orvos a szívet figyelte meg, míg a harmadik tükröt tartott az ezredes szája elé. Egy bizonyos idő múlva a pulzus gyengülni kezdett, a szívverés lassubodott, míg egyszerre mind a két jelenség megszűnt. A tükrőről eltűnt minden zavarosság és továbbra is tiszta maradt, ami annak volt a jele, hogy az ezredesnek a légzése is megszűnt. Az orvosok tanács-talanul nézték a csodálatos jelenséget anélkül, hogy kellő magyarázatát tudták volna adni a kísérletnek. Townsend hosszabb ideig feküdt tetszhalotti állapotban, míg újból lélegzeni kezdett, a szív működése is megindult.

Ez a csodálatos kísérlet annak idején Európában nagy feltűnést keltett, de csak Európában, mert Indiában például, a misztikumok és a csodák ősi földjén, sokkal borzalmasabb kísérletek is napirenden vannak. Indiában nem megy még hősi tett számba az, ha valaki órákon keresztül kataleptikus állapotban fekszik, ott csak a heteket, hónapok és éveket számítják. És míg az angol ezredes az ágyban kényelmesen végezte el kísérle-tét, addig a hindu fakír a legutolsó lépést is megteszi, ami még itt megtehető, tudniillik hagyja, hogy a testével hullaként bánjanak, koporsóba te-gyék és elföldeljék. Az azonban, ami egy Haridas nevű fakír cselekedeteiről ránkmaradt, annyira csodálatos és annyira tul van a hihetőségen minden határán, hogy az ő teljesítményeit fiziológiai uni-kumoknak kell tekinteni.

Haridas, a fakír

Haridas Karnál környékéről való hindu volt, aki a világtörténelemben páratlanul álló akarat-erőről tett bizonyosságot. Képes volt hónapokon keresztül élelemtől és levegőtől tökéletesen elzárva a földre beásva feküdni. Braid professzor Indiában járt ahol tisztak elbeszélései alapján leírja, hogy Canson angol őrnagy a bráhmánok hosszú könyörgésére megengedte Haridasnak, hogy nyil-vánosság előtt mutassa be képességeit. Haridas erre körülbelül ezer brahman és több száz mohamedán katona jelenlétében eltemette magát. A sirt a mohamedán katonák éjjel-nappal őrizték. Canson őrnagynak három nap után lelkiismeret-furdalásai támadtak, attól félt, hogy a dolgoknak kellemetlen következményei lesznek és kiásatta Haridast sírjából, legnagyobb meglepetésére azon-ban Haridas frissen és egészségesen ugrott ki sírjából.

Mexikót fenyegetik már a felkelők

Páris, december 18. A mexikói forradalom terjedésében van. Oregon miniszterelnök kijelentette, hogy a fővárost védeni fogja a felkelőkkel szemben. A „Matin“ értesülése szerint a forradalom az Oregon-kormány több tagjának kommunista tenden-ciói ellen irányul.

Nagyarányu áthelyezések a sajtókongresszus megzavarása miatt

Bukarestből háromszáz rendőrt vezényelnek Kolozsvárra. Muresan prefektus nyilatkozata az életbeléptetett rendszabályokról. Kereskedőküldöttség a prefektusnál

(Bukarest, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul“ jelentése szerint ma délelőtt megbeszélés volt a miniszterelnökségen, amelyen Bratianu miniszterelnökön kívül részt vettek Mardarescu tábornok hadügyminiszter, Anghelescu közoktatásügyi miniszter, Franasovici és Tatarescu belügyi államtitkárok. Az értekezlet a kolozsvári sajtókongresszus alkalmával lejátszódtott botrányokkal foglalkozott és szigorú rendszabályokat határozott el a bűnösök ellen. Kormánykörök értesülése szerint a kolozsvári hatóságoknál nagymérvű áthelyezések lesznek.

Kolozsvár, december 18. A vasárnap esti tüntetésekkel kapcsolatos rombolások arra késztették a hatóságokat, hogy a rend fenntartására energikus intézkedéseket fogadjanak. A kolozsvári kereskedőtársadalom eljárta a hatóságok-nál, amelyek képviselőitől a további rendezva-gások erőlyes eltojtását és a rombolások okozta károk megtérítését szorgalmazták.

Muresan prefektus ez ügyben ma délelőtt ankétot hívott össze a vármegyéjére, ahol az összes hatóságok képviselői megjelentek. A tanácskozás után a prefektus

telefonon összeköttetésbe lépett a belügyminisztériummal

és erőlyes intézkedéseket kért. A belügyminiszte-rium arról értesítette Muresan prefektust, hogy Bukarestből kétszáz gyalogos- és száz lovasrendőrt vezényeltek Kolozsvárra, akik biztosítani fogják a város békéjét.

Averescu tábornokot a román nemzeti eszme elárulásával vádolják

A néppárt kettészakadásának kulisszatitkai. A disszidensek és a nemzeti párt bukaresti lapja Averescu és Goga ellen. Argetoianu Marghilomannal, Maniuval és Jorgával kormányt alakít?

(Bukarest, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország belpolitikai életének legfrís-sebb szenzációja Averescu pártjának kettészaka-dása. Ma már betegezett tény, hogy Argetoianu volt belügyminiszter több disszidens párttaggal együtt kivált a pártból. A disszidensek ugyancsak „néppárt“ név alatt ellen-Averescu-pártot alakí-tottak, „Indrumarea“ címmel napilapot indítottak, amelynek első számában Argetoianu éles táma-dást intéz Averescu tábornok és Goga ellen. Arge-toianu kilépésével egyidejűleg a néppárt végre-hajtóbizottsága ülést tartott, amelyen Argetoianut párthiveivel együtt kizárták a pártból.

A pártszakadás oka

A néppárt kettészakadásának híre annál na-gyobb feltűnést keltett, mert bizonyos politikai körök biztosra vették, hogy a néppárt a legrovi-debb időn belül kormányra jut. Ezt a hírt maguk a néppárt befolyásos vezetői terjesztették a leg-buzgóbban, a szakadás miatt az Averescu kor-mányalakítási kombináció legalább is jóidőre le-került a belpolitikai élet homlokteréről. A párt bomlásának hátterében egyébként Averescu tábor-nok és Argetoianu volt belügyminiszternek a párt-vezéri hegemoniáért rolytatott elkeseredett szem-élyi küzdelme áll, amelynek során a két párt-vezér minden eszközt megragadott ellenfelének kom-promittálására. Madgearu képviselőnek ismeretes parlamenti interpellációját, amelyben az Argetoianu-féle államkincstári bonok ügyét feszegette, Ave-rescu tábornok fel akarta használni arra, hogy Argetoianut eltávolítsa a párt végrehajtó bizottsá-ból. Coanda tábornok és Goga, akik tudták, hogy a legtöbb vidéki szervezet szolidáris Argetoianu-val, mindent elkövettek a két pártvezér kibékíté-sére, mert elakarták kerülni a pártszakadást.

Coandának és Gogának hónapokig tartó iz-galmas békítési tárgyalások után, amelyeknek so-rán hol Averescu, hol Argetoianu bizonyult haj-táhatatlannak, végül is sikerült a két pártvezért ün-nepélyes ceremóniák között kibékíteni. A békeesség mindamelllett rövid ideig tartott. Argetoianu csu-sán a kedvező alkalomra várt, hogy Averescu tá-madásait, amelyeket a kincstári bonok ügyének tárgyalása után intézett ellene, méltóképen viszo-nozhassa. Így használta fel támadási alkalmul Argetoianu azokat a tárgyalásokat, amelyeket Ave-rescu és Goga az ő tudtán kívül folytattak le Csucsán a Magyar Párt képviselőivel. Argetoianu emiatt a nemzeti ügy árulásával vádolta Averescut és Gogát, talán elvi meggyőződésének ellenére is, mert nem valószínű, hogy Argetoianunak radikáli-sabb lenne a nemzeti programja, mint például Gogának, akinek vezető szerepe volt a tárgyalások létrehozásában. Mindenesetre szomorú jelenség, hogy Argetoianu, de az ellenzék pártok néhány más vezére is, tisztán kortescélekből, hogy Ave-rescu tekintélyét az ország közvéleménye előtt le-

Ma délelőtt hivatalos bizottság járta be mindazokat az üzleteket, amelyek a vasárnapi tüntetésből kifolyólag kárt szenvedtek. A bizottság Cepescu főügyészből, Popovicu rendőrprefektusból és dr. Pasca rendőrkapitányból állott. A bizottság a helyszínen akart meggyőződést szerezni, vajjon

a Sfatul által bejelentett károk megfelelnek-e a valóságnak.

A kárt körülbelül kétfélmillióra becsülik. A legtöbb helyen a bizottság rendben levőnek találta a beje-lentett összegek nagyságát. Ma délelőtt Negrutiu, a kamara elnöke, továbbá a munkaadók szövetsé-gének és az összes kolozsvári termelő- és kereskedő-közületek képviselői Muresan prefektusnál jár-tak, arra kérve, tegyen preventív intézkedéseket hasonló esetek meggátolására. A prefektus előttük is kijelentette, hogy Bukarestből kétszáz gyalogos- és száz lovasrendőrt rendelték Kolozsvárra.

járassák, egyre élesebben foglalnak állást a kisebb-ségekké váló békés együttműködés ellen.

Pártvezérek a néppárt szakadásáról

A bukaresti sajtó hasábjain keresztül fog-lalkozik a néppárt kettészakadásával és a külön-böző pártlapok a kombinációk özönét publikálják, amelyek tisztán mutatják, hogy az egyes ellenzéki pártok a maguk részére akarják megszerezni az Argetoianu-frakciót. Egyes ellenzéki lapok híradása szerint Jorga is Argetoianuval tart és így lehet-ségesnek tartják, hogy Argetoianu—Maniu—Ti-tulescu—Marghiloman—Jorga-kormány jön létre.

Az „Adeverul“ több nagyszulyu politikust szólaltat meg hasábjain.

Marghiloman a hírlapíró kérdéseire kijelen-tette, hogy az Averescuval folytatott tárgyalások-ról kolportált hírek minden alapot nélkülöznek.

Maniu elmondotta, hogy az Averescu-párt bomlása kikerülhetetlen volt, mert a párt egyetlen politikai népszerűségének köszönhetette keletkezését, de sem politikai, sem gazdasági programja nem tudott gyökeret verni az országban. A felszínre került személyi ellentétek így szükségszerűleg a párt halálát jelentették.

Averescu kijelentette, hogy nem válaszol Argetoianunak az „Indrumarea“ című lapban meg-jelent cikkére, mert válasza morális lealacsony-o-dást jelentene számára. A szakítás elkerülhetetlen volt, mert Argetoianu mindig bizantinikus manő-verekkel dolgozott a régi politikai iskola taktikája szerint. Sajnálja, hogy megkönnyítette Argetoianu maradását pártjában a kincstári bonok ügyének leleplezése után, mert akkor kellett volna már ki-zárni. A párt hivatalos lapja az „Indreptarea“ marad.

Ludendorff—Averescu—Horthy—Goga

A nemzeti párt bukaresti hivatalos orgánuma a „Romania“ elégtétellel és megnyugvással regis-trálja a néppárt kettészakadását. Ebből az alka-lomból Argetoianu adataira hivatkozva, szokatlanul éles támadást intéz Averescu és Goga ellen, aki-eket azzal vádol, hogy a csucsai tárgyalásokon el-árulták a román eszmét.

A lap ezután szemelvényeket közöl Argetoianu cikkeiből, amelyekből azt a következtetést vonja le, hogy Ludendorff, Averescu, Horthy és Goga együttműködési platformot dolgoztak ki.

Argetoianu egyik levele szerint Averescu 1922 májusában Augsburgban titkos összejövetelen megbeszélést folytatott Ludendorffal, aki kijelen-tette, hogy legkésőbb 1923 december végéig a birodalom kancellárja lesz. Averescu, aki Német-országban egészségének helyreállítása végett tar-tózkodott, azt hitte, hogy ez év decemberéig ő is kormányra kerül. Ebben a reményében azután Ludendorffal Románia, Magyarország és Német-ország együttműködéséről platformot dolgoztak ki.

A „Romania“ eme állítólagos tanácskozások miatt formálisan a román nemzeti eszme elleni merénylettel vádolja Averescut és csodálkozásának ad kifejezést afölött, hogy Averescu nem a román népre, hanem Ludendorffra és Horthyra támaszkodva akar kormányra jutni.

A skarlátjárvány kitombolta magát

Történnék még megbetegedések, de ezek már nem olyan súlyosak. Spanyoljárvány nincs. Sok a reumatikus megbetegedés. Hatiegan egyetemi tanár nyilatkozata

(Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt tele volt Kolozsvár a skarlátjárvány hírével, a szülők nem merték gyermekeiket az iskolába küldeni és valóban, a járvány egyre-másra szedte áldozatait. Az Uj Kelet hasábjain annak idején Hatiegan egyetemi tanár, a belgyógyászati klinika igazgató-főorvosa részletesen nyilatkozott a járvány körülményeiről és tekintve annak súlyos voltát, a legnagyobb fokú elővigyázatot ajánlotta. Ez a nyilatkozat megnyugtatta a közönséget, mert nyilvánvaló lett, hogy racionális intézkedésekkel gátat lehet vetni a járvány továbbterjedésének. Azóta mind kevesebbet beszélnek a skarlátról, míg azután teljesen lekerült a mindennapi élet napirendjéről.

Hogy a járvány megszünt-e és hogy új betegség nem fenyegeti-e a várost — ezt kérdezte meg az Uj Kelet munkatársa ismét Hatiegan professzortól, aki kérdézőkérésünkre a következő felvilágosítást adta:

— A járvány teljesen nem szűnt meg, hiszen Kolozsvár soha nincs skarlátmegbetegedés nélkül. Mióta ebben a városban vagyok, nem volt olyan idő, hogy egy-két skarlátbeteg ne ápolunk volna. Tény azonban, hogy a járvány kitombolta magát, a megtett egészségügyi intézkedések gátat szabtak további terjedésének, különben is minden járványnak meg van az időhöz való kötöttsége. Jelenleg huszonnyolc beteg ápolnak klinikámon, ez a huszonnyolc megbetegedés aránylag jól zajlik le, kevés a komplikáció és ami van, az is könnyebb természetű.

— Örömmel kell megállapítanom, hogy azok a hírek, amelyek a városban fellépett spanyoljárványról elterjedtek, valótlanok. Influenzás megbetegedés nagyon kevés van, alig volt három hét alatt kettő, ezek sem olyanok, amelyekből komoly influenzajárvány fellépésére lehetne következtetni.

— Sokkal veszedelmesebbek azonban, amire már multkor nyilatkoztomban is kitértem, a reumatikus megbetegedések. Ez a betegség, amelynek egyik vártaja a meglehetősen súlyos ízületi csusz, felléphet a skarláttól teljesen függetlenül, bár rendszerint annak egyik utóhatása szokott lenni. A klinikán minden harmadik-negyedik ágyban ilyen ízületi csuzos, vagy más reumatikus fájdalomban szenvedő beteg fekszik, a városban is nagyon sok eset fordul elő. Az ízületi csuz szintén fertőző betegség, azonban nem olyan ragályos, mint például a skarlát, leginkább infekció okozza és terjeszti. Figyelmeztetem a közönséget, *mihelyt ilyen ízületi csuzos tünetek mutatkoznak, rögtön hívasson orvost*, ezt a betegséget ehanyagolni nem szabad már csak azért sem, mert mert majdnem biztos gyógyszer van. Szalicillal kezelik ugyanis és ezzel meg lehet akadályozni az igen veszedelmesse válható komplikációkat. Három-négy napig sem szabad várni, az első perctől kezdve az orvos érkezéséig a legbiztosabb ellenszer az aszpirin, három-négy nap után az ízületi csuz már jóval nehezebben és a siker kevesebb valószínűségével gyógyítható.

Lengyelországot nem veszik be a kisantantba
 A belgrádi konferencián ez a kérdés szóba sem került. Miért bukott meg a Vitos-kormány? Az új miniszterelnök a nagybirtokosokat képviseli

(Varsó, dec. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A távirati jelentések, melyek külföldre mentek, hivatalos szárazsággal jelentették, hogy a Vitos-kormány lemondott s Thugut kapott megbízást az új kabinet megalakítására. A lengyel kormányválság, melyről a jelentések nem szólnak, főleg a politikai helyzetnek az a megváltozása, melyet a kiméltlenül előretörő nemzeti sejm többség ellensúlyozására szolgáló ellenzéki pártszövetkezés hozott magával. A támadás baloldali részről indult Kucharky pénzügyminiszter szanalási programja ellen, mely keresztülvihetetlennek bizonyult. A márka értékhanatását a kormány nem tudta megállítani s Vitosnak nem sikerült kormányát olyan politikussal rekonstruálni, akik megszerzhették volna az ellenzék bizalmát.

A közben türelmetlenné vált drágaság enyhítésére bérmozgalom indult, mely egyenesen a kormány ellen irányult s amely az ismeretes sztrájkra és annak vérbefojtására vezetett. A sztrájk letörése után a kormány hallani sem akart a vasutasok kívánságainak meghallgatásáról, mégkevésbé teljesítéséről, sőt dr. Bobrowsky és Staniczky szocialista képviselőt perbe fogta a krakkói zavargások miatt. Ezzel a belpolitikai helyzet annyira kiéleződött, hogy a baloldali pártok képviselői lemondtak szenátusi tagságukról. A földreform miatt aztán szakadás állott be a néppárt és a nemzeti demokraták között is. A parcellatörvény tárgyalásakor ugyanis a nemzeti demokrata-párt nagybirtokos frakciója felborította az összes előző megállapodásokat és tiltakozott a törvény tárgyalása ellen, mert a nagybirtokosok tönkrejutását vonná maga után, vagyis megszüntetné a tervbevetett kölcsön garanciáját, melyet az óriási deficittel zártult költségvetés aligha helyettesíthet. A nagybirtokos Dubanowitznak a parlament legutóbbi ülésén mondt beszéde, melyben az egyházi birtokok kisajátítása ellen foglalt állást, végleg megpecsételte a Vitos-kormány sorsát. Az egymástérő zajos botrányok, a parlamenti padokat verdeső vihar, mely a parcellatörvény feletti vitát kísérte, meggyőzte a kormányt, hogy még saját hivaire sem támaszkodhat. Nem volt más út, mint lemondani.

Lengyelország és a kisantant

Bukarest, dec. 18. A prágai lapok szerint a kisantant januári konferenciájának főtárgya a békeszerződés sérthetlensége lesz, azonkívül Románia állást fog foglalni Lengyelországnak a kisantantba való bevonása mellett. Lengyelország belépése a kisantantba lényegesen meg lesz könnyítve, mert a lengyel kormány hajlandó eddigi merev álláspontját feladni a rigai szerződés garanciáit illetőleg. A cseh lapoknak értesüléseivel kapcsolatban a bukaresti külügyminisztériumban a következőket közölték:

A január 9-én Belgrádban megnyíló konferencián Duca miniszter is részt fog venni. Ami a békeszerződéseket illeti, még nincs elhatározva, hogy újabb nyilatkozatot fog-e tenni. A tárgyalások főtémája az eddigi elintézetlen magyar kölcsön ügye. Lengyelország belépésére vonatkozólag meg kell cáfolnunk azt az értesülést, miszerint Románia közbe fog lépni Lengyelország érdekében. Különbben is a konferencia nem is fogja tárgyalni a lengyel ügyet, mert a cseh-lengyel konfliktus nagyon megnehezíti a meg egyezést s amíg ez a kérdés nincs elintézve, szó sem lehet a lengyel szövetségről. Nagyon valószínű, hogy a konferenciáig nem sikerül

az ellentéteket elsimitani s így a konferencia ebben az irányban nem fog eredményeket felmutatni.

Belgrád, december 18. A kisantant konferenciájának hivatalos programja a következő: Benes cseh és Duca román külügyminiszterek családjukkal január 8-án este érkeznek meg Belgrádba. Január 9-én délelőtt tizenegy órakor a külügyminisztérium új palotájában lesz az ünnepélyes megnyitás, délután Pasics miniszterelnök fogadja a vendégül jött minisztereket, akik estére a királyi palotában fognak megjelenni az ünnepélyes fogadtatáson. Mivel ugyanis aznap van Mária királynő születésnapja, este nagy udvari bál lesz. Tizedikén és tizenegyedikén lesznek a tárgyalások, amelyeket tizenegyedikén délután fognak berekeszteni. A külföldi külügyminiszterek tizenkettődikén utaznak el Belgrádból.

Varsó, december 18. Thugut képviselő nem vállalta a kabinet alakítását. A köztársaság elnöke Grabsky volt miniszterelnököt bizta meg az új kormány megalakításával.

Gerhart Hauptmann: Téli ballada

— Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban —

Van néha úgy az, hogy a hétköznapi élet olyan frappans szimbólumokkal szolgál, hogy teljesen a szimbolista írók legcéludatosabb elgondolásain is. A Téli balladát, ezt a csodálatos költői művet a Magyar Színház tegnap üres nézőtér előtt mutatta be. Az emberek nem mertek színházba menni. Azok a botok, amelyek a főtér zsidó kirkakablakait zúzták be, Gerhart Hauptmann, a Téli balladát: az emberi kulturát verték halálra a fejbe. Antiszemita tüntetések az utcán és üres széksorok a színházban, ilyen kerülő szimbolikus módon tudatja néha az élet, hogy amikor gyűlölködő öklök lesujtanak, az emberi kulturán ejtenek sebet.

A Téli ballada nem tartozik azok közé a költői alkotások közé, amelyekről hosszasan lehetne vagy kellene írni. Félig mesejáték. Az egész dráma a mesék csodákkal fűlde hangulata ömlik el, de semmi rejtett, kimagyarázásra váró gondolat nincs benne. Hídegen világos, mint egy téli nap. A dráma alapjai mind realiztikus keménységgel megrajzolt élő emberek. Rájuk ismerünk a saját életünkben, találkoztunk velük, minden különbség ellenére is — mert mindegyikben benne van az örök emberi. A három skót zsoldosban, akik öreg embert és ifjú leányát gyilkolnak, hogy pénzhez jussanak, az engesztelhetetlen papban, aki karddal kezében akarja megbosszulni apja és leánya meggyilkolását, a lelkiismeret törvénylátásában, mely elkerülhetetlennek mutatkozik ott is, ahol az emberi törvények tehetetlenül állanak és állandó mardosásai alatt elvérzik, összeomlik a gyilkos zsoldos teste és lelke. Ez a dráma megdöbbentő hatása tud lenni, ha interpretálásában igaz művészet nyilatkozik meg, de közönséges rémdrámává sekélyesülhet rossz rendezésben és hivatatlan emberek száján.

A kolozsvári előadásban lelketmegfogó nagy hatása volt. Rendezés és színészek egyaránt valószínűsége lélekanalizáló művészi munkát végeztek. A három skót zsoldos, Lengyel, Cselle és Kemény, a bosszuvárho pap, Forgács, az öreg lelkész, isten hatalmas harcosa Réthely, az együgyű halász Mihályfi, a siket béres Bányász, a két fiatal leány Marsi Gizzi és Izsáky Margit, az öreg kocsmárosné Laczkó Aranka és a többiek is mind — nem megjátszották, hanem átéltek, átszenvedték szerepeiket. És még így is, a nagyszerű együttesből ki kell néhányat emelnünk. Lengyel, Mihályfi és Kemény László. Az üres nézőtér taps nem hangzott. És talán jobb is volt így. Mintha stilszerűbb lett volna így, ehhez a komor és mégis lágy, jégszikkal között játszó és mégis forrongó költői alkotáshoz a néma nézőtér. (g.)

— Egy árva csecsemő nyolcezer kilométeres útja. Londonból jelentik: Liverpoolba a kanadai Calgaryból egy oceáni gőzös egy héthónapos csecsemőt hozott. A csecsemő szülei meghaltak s ez tette szükségessé a különös utazást. A cary-i hatóság ugyanis elküldötte a gyermeket angolországi rokonaihoz, akik magukra vállalták felnevelését. Az oceáni hajón jó dolga volt a csecsemőnek, mert a nőtások valóssággal versenyeztek egymással, hogy ki gondolja jobban. A csecsemő meghízva érkezett meg Liverpoolba, ahol átvették a rokonok.

Devizák	Erdélyi pénzpiac december 18-án						Kolozsvárt fizettek 100 lejért
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése						
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vahely	H.-Szeben	
Zürich	3420-10	3430-15	3420-10	3425-15	3425-15	3425-15	2-90-2-92
Newyork	196-95	196-95	196-95	196 1/2-95 1/2	196 1/2-95 1/2	196-95	051-00-053-00
London	856-54	858-55	858 1/2-54	—	862-58	—	011-9-011-10
Páris	1028-23	1028-28	1028-23	1030-25	1030-25	—	10-45-10-55
Milano	—	858-33	—	—	—	—	8-55-8-60
Prága	—	577-74	574-71	573-70	577-73	—	16-80-16-95
Belf. m. k.	—	—	169	170	168	—	16500-17500
Külf. m. k.	—	—	—	—	—	—	8800-9000
Belgrád	—	—	—	—	—	—	42-55-42-60
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	361-65	—	361-64	361-63	—	—	36000-36400

Grossmann Jenő Nagyvárad, Baross-u. 10 Szállit mindenféle erdőüzemi és műszaki cikket a legutányosabban!!
 Sürgöncim: Grossmasin / Telefon 2-86

Szerda
 Az Uj K...
 Felelős...
 Az Uj K...
 je...
 Előfizet...
 fé...
 Orománia...
 Ba...
 hi...
 Javu...
 Bethlen...
 (E...
 sitőjától...
 most má...
 bönálló...
 kompi...
 A kölc...
 lényegit...
 pont az...
 jóvátétel...
 téznek i...
 Ez...
 akarja k...
 nehézség...
 körül fo...
 ügyében...
 jön-e m...
 zetet és...
 ezenek-e...
 jával sze...
 a kis...
 és nem...
 szerint...
 magyar...
 sem jegy...
 kap arra...
 jóvátétel...
 Az...
 miniszter...
 Benes c...
 jelentés...
 e megbe...
 erősödik...
 jutottak...
 melyek...
 Ezzel sze...
 ezek...
 és a tárg...
 népszöve...
 befejező...
 hatalmaz...
 sére. A...
 lásaít...
 Po...
 hivott P...
 vegyen a...
 letárgyal...
 —
 részi cí...
 tik: A t...
 sága elha...
 részi cior...
 dikára h...
 —
 donból je...
 ségei má...
 télmillió...
 szét a k...
 —
 jelentik...
 különések...
 egyike ha...
 gevura“...
 komponist...
 emlegette...
 éves műv...
 és utolsó...
 tyának...
 nemzeti é...
 madtak...
 híres leng...
 kozott Be...
 zsidó kon...
 Nem tud...
 az ellen...
 zsidókat P...
 dik tétel...
 címet ado...
 Az amerik...
 konszenyv

Antantba

bukott meg a képviseli

a konferencia eb-
ényeket felmutatni.
A kisantant kon-
amja a következő:
ügyminiszterek esa-
nek meg Belgrádba.
órákor a külügy-
esz az ünnepélyes
hiszterelnök fogadja
akik estére a ki-
nni az ünnepélyes
znap van Mária ki-
y udvari bál lesz.
lesznek a tárgyalá-
n délután fognak
gyminiszterek tizen-
ből.
agut képviselő nem
A köztársaság elnöke
bizta meg az uj

Téli ballada

gyar Színházban —
a hétköznapi élet
szolgálat, hogy tul-
tudatosabb elgondo-
a csudálatos költő
ap úres nézőtér előtt
mertek színházba
a főtér zsidó ki-
hart Hauptmann, a
hrát verték halálo-
sek az utcán és úres
kerülő szimbolikus
hogy amikor gyűlö-
peri kulturán ejtenek

tozik azok közé a kül-
hosszasabban lehetne
járték. Az egész drá-
jélt hangulata ömlik
varázásra váró gondo-
llagos, mint egy téli
realisztikus kemény-
ek. Rájuk ismerünk a
velők, minden kor-
mindegyikben benne
om skót zsoldosban,
nyát gyilkolnak, hogy
elhetetlen papban, aki
összúlni apja és leánya
ret törvénylátásában,
atkozik ott is, ahol az
ül állanak és állandó
összeomlik a gyilkos
a dráma megdöbbentő
etálásában igaz művé-
zónságes rémdrámává
en és hivatalosan embe-

an lelketmegfogó nagy
nészek egyaránt vakó-
munkát végeztek. A
Csele és Kemény,
az öreg lelkész, isten
az együgyű halász
nyász, a két fiatal leány
t, az öreg korcsmá-
többiek is mind —
átélték, átszenvedték
a nagyszerű együt-
nelünk. Lengyel, Mi-
Az úres nézőtérén taps
b is volt így. Mintha
ehhez a komor és mégis
zó és mégis forrongó
lézőtér. (g.)

emő nyolcezer kilo-
jelentik: Liverpoolba
océáni gőzös egy hétho-
csesemő szülei meg-
essé a különös utazást.
is elküldötte a gyer-
hoz, akik magukra vál-
áni hajón jó dolga volt
tasok valósággal verse-
ki gondolja jobban. A
meg Liverpoolba, ahol

és műszaki
yosabban!!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Javultak a magyar kölcsön kilátásai

Bethlen és Benes tárgyalásának eredménye. Januárban dönt a népszövetség

(Budapest, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar kölcsön ügyében a döntés most már biztosan januárra halasztódik a küszöbönálló karácsonyi ünnepek miatt és mert a komplikált anyag tárgyalása hosszabb időt igényel. A kölcsön körüli ellentétek ma már vesztek lényegükből és kiküszöbölhetők. Az angol álláspont az, hogy a kölcsönből semmi sem fordítható jóvátételi célokra s ez a kérdés a kölcsön törlesztésnek idejére kikapcsolandó.

Ezzel szemben a kisantant a kölcsönt össze akarja kapcsolni a jóvátétellel. Az emiatt támadt nehézségek a második jegyzőkönyvvel ama kérdés körül forogtak, hogy Magyarország a jóvátétel ügyében ugyanolyan kedvező elbánásban részesüljön-e mint Ausztria és hogy minden jóvátételi fizetést és törlesztést az egész időszakra felfüggeszzenek-e. Az angol bitelezők már ismert álláspontjával szemben

a kisantant még mindig ellenállást fejt ki

és nem veszi tekintetbe a „Times“ jóslatát, mely szerint nagy nehézségek származhatnak, ha a magyar kölcsön elodázdódik, mert Angliában senki sem jegyez addig kölcsönt, amíg garanciát nem kap arra, hogy a kölcsön törlesztése megelőzi a jóvátételi fizetéseket.

Az ellentétek áthidalására Bethlen István miniszterelnök hosszú magánbeszélgetést folytatott Benes cseh külügyminiszterrel. Párisból érkező jelentés szerint kétségtelenül megállapítható, hogy e megbeszélések hatása alatt a helyzet kedvezően erősödik a magyar kölcsön javára. Párisba is eljutottak azok a Budapesten terjesztett hírek, melyek a kölcsön meghírusulásáról számoltak be. Ezzel szemben hivatalosan megállapítják, hogy

ezek a hírek csak bízemanőver eszközei voltak

és a tárgyalások kedvező mederben folynak. Ha a népszövetség ülészaka a tárgyalások lezárása előtt befejeződik, a speciális albizottság megfelelő felhatalmazásokat kap majd a tárgyalások befejezésére. A jóvátételi bizottság ma kezdi meg tárgyalásait.

Popovics Sándor, akit Bethlen táviratilag hívtat Párisba, vasárnap megérkezett, hogy részt vegyen az új magyar jegybank alapszabályainak letárgyalásában.

— **Január elején lesz a bukovinai ország-részi cionista konferencia.** Csernovitzból jelentik: A bukovinai cionista szervezet intéző bizottsága elhatározta, hogy az ezévi bukovinai ország-részi cionista konferenciát január ötödikére és hatodikára hívja össze Csernovitzba.

— **Az angol választások költségei.** Londonból jelentik: A most letolyt választások költségei másfélmillió tont sterlinget, körülbelül másfélmillió lejrt tesznek ki. Az összeg nagyobb részét a különböző politikai pártok kasszája fizette.

— **Zsidó zeneszerző halála.** Newyorkból jelentik: A napokban elhagyatva, nyomor és nélkülözések között a legnagyobb zsidó zeneszerzők egyike halt meg itt, „Bensmann Mátyás, a „Sir gevura“, a „Sir erec“ és a Makkabeus-himnusz komponistája, akit az utóbbi években legtöbbször emlegettek zsidó zenei körökben. A negyvenhárom éves művész meggyőződése miatt sokat szenvedett és utolsó éveiben annyira megtört, hogy aggasztóan látzott. Pétervárról Itáliába ment, de erős nemzeti érzelmei miatt mindenütt konfliktusai támadtak. Amikor egy alkalommal Paderewsky, a híres lengyel zenesz és akkori miniszterelnök találkozt Bensmannal, szemrehányást tett neki sovén zsidó kompozíció miatt. Bensmann erre így felelt: Nem tudom mi kifogása lehet miniszterelnök urnak az ellen, ha én ötvenegy taktusokban küldöm a zsidókat Palesztinába. (A Palesztina-szimfónia negyedik tétele, amelynek Bensmann „Fel Palesztinába!“ címet adott, ugyanis ötvenegy taktusban van írva.) Az amerikai zsidó sajtó terjedelmesen és nagy rokonszenvvel foglalkozik Bensmannal és műveivel.

Az Uj Kelet hetilapja az ifjuságért

Minden nemzet élete és fejlődése az illető nemzet ifjuságának életképességétől függ. Az ifjuság hordja magában a jövő fejlődés csiráit és lehetőségeit — és ezért van az, hogy az emberi közösségek irányítói előtt az ifjuság nevelése mindig a legfontosab problémák egyike volt. Erdély zsidóságának eddig még nem volt olyan szerve, mely a zsidó ifjuság céltudatos és rendszeres nevelését tűzte volna ki feladatául. Ezt az alapvető hiányt fogja pótolni

az Uj Kelet hetilapja,

melynek külön ifjusági rovata is lesz. Ebben az ifjusági rovatban figyelemmel fogjuk kísérni és irányítani fogjuk a zsidó fiatalság minden életmegtámasztását.

Az Uj Kelet hetilapja

— **Megszűnt a „Bécsi Magyar Ujság“.**

A magyarországi emigráció bécsi napilapja, a „Bécsi Magyar Ujság“ ma ideérkezett számában bejelentette megszűnését. A megszűnés okaként a lap az egyre súlyosbodó gazdasági helyzetet jelöli meg: bevételei nem fokozódtak arányosan az előállításához szükséges kiadásokkal. Komoly zsurnaliztikai veszteség a „Bécsi Magyar Ujság“ megszűnése, amelynek szerkesztőségi gárdája az író és ujságíró emigránsok legjobbjából tevődött össze, Friss hírszolgálat, érdekes és minden vonatkozásukban az emberi fejlődést szolgáló olvasmányai kedvelté tették a „Bécsi Magyar Ujság“ot, amelynek Magyarországgal szemben folytatott politikája nem minden esetben tördte a mi véleményünket, de el kell ismernünk, hogy a lapnak a fehér terror ellen folytatott harca, a mai Magyarország demokritizálásért való sikraszállása és a mai Magyarország létérdekeinek ismerése és hangoztatása körül történeti érdemei voltak. Károlyi Mihály földosztó, Jászi Oszkár szociális politikájáért a lap nyíltan szállott sikra, azzal az őszinteséggel és bátorsággal, amelyet a magyarországi szabadelvű sajtó sokszor a legváltóságosabb napokban sem mert megköszönni. A lap egyébként csak szüneteltetéséről ír és igéri, hogy a reakció elleni harcát minden rendelkezésére álló módon és eszközzel folytatni fogja. A „Bécsi Magyar Ujság“ helyett más lapokban, mint bucsuzójában írja, az európai sajtó számos orgánumban még fokozottabb erővel fogja hirdetni a jövőben a demokritia és béke igazságát.

— **Eljegyzés.** Dr. Fejér Miklós orvos Careimare eljegyezte Knopf Margitát Huedinból.

— **A balázsfalvi Aviva chanukaünnepélye.** Jólsikerült chanukaünnepélyt rendezett december kilencedikén az Aviva balázsfalvi csoportja. Az ünnepélyen, melyet teaestély keretében tartottak meg, amelyet tombola és tánc rekesztett be, az egész város zsidósága résztvett. Az Avivalányok buzgó fáradozásának köszönhető az ünnepély kiváló anyagi sikere is. Az összegyűlt tekintélyes összeget jótékonycéllra fordítják.

— **Szabaddá tett cseh árucikkek.** Prágából jelentik: A cseh kereskedelmi minisztérium szabaddá tette az összes kész textil, bőr, és cipő-árak, az e szakmákba tartozó nyersanyagok, valamint a vegyi gyártmányok kivételét.

— **Januárban lesz a Hitler-puccs főtárgyalása.** Münchenből jelentik, hogy a Hitlerbünper főtárgyalását január közepére tűzték ki. A bajor puccs tárgyalása valószínűleg hetekig el fog tartani.

— **Párisban is tisztviselőstrájk készül.** Párisból jelentik: A rendőrök sikertelen bérmozgalma után most a városi tisztviselők és alkalmazottak rendeztek nagy tüntetést a Place de l'Opérán a drágaság miatt. Kérvetelik, hogy fizetésüket az árnövekedéseknek megfelelően javítsák.

— **Elitették a bécsi méregkeverőnt** Megirtuk már, Vukobrankovics Milica hercegnő, hogy főnökével, Stulpnagel nagykereskedővel való házasságának útjából minden akadályt elgördítsen, ólomfehérral meg akarta mérgezni annak családját. A bécsi esküdtérek ebben az ügyben ma hozott ítéletet, Vukobrankovics Milicát súlyos testiértés büntetésben mondotta ki bűnösnek és három és fél évi börtönrre ítélte. Az ítélet még nem jogerős.

— **Kormánybiztost kap Budapest a városi választások idejére.** Budapestről jelentik: Terstyánszky Kálmánt, a belügyminisztérium fővárosi osztályának vezetőjét a magyar fővárosban megejtendő közeli választások lezárásáig Budapest kormánybiztosává nevezik ki.

— **Kétszáz ember pusztult el a chilei földrengésnél.** Londonból jelentik: A chilei és kolumbiai földrengésről a „Daily Express“ közli, hogy eddig kétszáz holttestet hoztak elő a romok közül. Valószínű, hogy a katasztrófának még több áldozata is van.

külön rovatot fog nyitni a máris dicsőretemen fejlődő „Aviva“ zsidó leánymozgalomnak, valamint a másik nembeli ifjuságunk tevékenységének is. Emellett azonban

az Uj Kelet hetilapja

bő tárháza lesz mindennek ami zsidó irodalom és tudomány. Biztosítékul szolgálunk nekünk erre azok a kül- és belföldi tudós és szépiro munkatársaink, akik közreműködésükkel fogják lapunk ni-
vóját emelni.

Az Uj Kelet hetilapja

első száma a jövő hét pénteken fog megjelenni és azontul minden pénteken pontos beszámolója lesz a zsidó eseményeknek.

Az Uj Kelet hetilapját az Uj Kelet előfizetői teljesen díjtalanul kapják.

— **Clémenceaut autóbaleset érte.** Párisból jelentik: Clémenceau volt miniszterelnököt Páris közelében automobilszerencsétlenség érte. Az automobil üvegcserepei több helyen megsebesítették a volt miniszterelnököt. Az orvosok szerint aggodalomra nincs ok.

— **Az új portugál miniszterelnök.** Liszszabonból jelentik: Az extrémisták lázadása miatt lemondott kormány helyébe a portugáliai kabinet megalakítására Alvazo Castro kapott megbízást a köztársasági elnöktől.

— **A máramarosszigeti Hasmonaea ifjusági önképzőkör chanukaestélye.** Máramarosszigetről jelentik: Az alig három hónapos multra visszatekintő Hasmonaea 9-én impozáns chanukaestély seretében mutatkozott be. Az ünnepélyt a kör elnöke, Edelstein M. D. nyitotta meg, majd a jól összeállított cserkész-énekkar a „Hanerot halalu“ című ünnepi dalt énekelte nagy sikerrel. A műsor kiemelkedő pontjai a „Menora“ és „Kotel hamaaravi“ című szindarabok voltak, melyekben a szereplők műkedvelőket tulhaladó tehetőségről tettek tanuságot. Pollák Ilus, Berger Magdus, Harmat Iby, Löwy Lili, Freund Sári, Ringler Judit, Hoffmann Fáni, Fried Miksa és Salamon Jenő nagy ambícióval játszották szerepeiket és óriási tapsvihart arattak. A „Kotel hamaaravi“ban Guttman Ármán és Ringler Gitta tüntek ki. Sok sikert arattak Berger Dóri, Ringler Judit, Fried Aranka, Perl Bernát, Ringler Herman és Salamon Jenő. Az előadást szünni nem akaró taps fogadta. Nagy tetszéssel fogadta a közönség Freund Sári héber és magyar, továbbá Fried Miksa román szavalatát. Harmat Iby zongoraszó-lója, Szunk Rózsi és Müller Lajos zongora-hegedüduettje, Kallós Jolán énekszama, külön-külön nagyban hozzájárultak az est teljes sikeréhez. Meg kell emlékeznünk a Farkas-testvérek, Pollák Ilus, Koppel Lenke, Fried Aranka és Bergmann Bella által sikerrel előadott keleti táncról, valamint a Farkas-testvérek román táncáról, mely számok a közönség nagy tapsviharral honorált. Az estély szép anyagi sikerrel is járt, a jövedelmet a Hasmonaea a Zsidó Nemzeti Alap, héber iskolaalap és könyvtáralapra fordítja. (Éden.)

— **Ismét korlátozni akarják az amerikai bevándorlást.** Newyorkból jelentik: A munkügyi államtitkár egy konferencián az amerikai bevándorlás további korlátozását javasolta.

— **Öngyilkosságok.** Babos Anna 22 éves szakácsnő a Kis-utca 19. sz. alatt levő Bokor-főle vendéglőben volt alkalmazva. Ma reggel a tükör elé állt és revolverrel fejbelötte magát. A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy tettét szerelmi bánatból követte el. Holttestét szállították a bonctani intézetbe. — Tóth István Dézsmá-u. 10. sz. alatti lakos, aki hosszú idő óta súlyos ideg-bajban szenved, tegnapi revolverével szíven lötte magát. A mentők bevitték a klinika sebészeti osztályára. Életbenmaradásához kevés a remény.

— **Rendőri hírek.** Bustya Gábor favágótól munka közben elloptak 500 lejt. Creian detektívnek sikerült még az éj folyamán a tetteseket három fiatalkoru személyében letartóztatnia. — Csímbrudeán Aurél rendőrtisztviselőtől Szamosalva és Koleszvár között egy ügyetlen zsebmetsző pénztárcája helyett utazási igazolványát lopta el. — A rendőrség letartóztatta J. F. fiatalkorut, aki költelezésével hívta magára a nyomozó hatóság figyelmét. Letartóztatása alkalmával nagyszegű román pénzen kívül 200 hamis dollárt is találtak nála, aminek eredetéről minden felvilágosítást megtagadott. A nyomozást bevezették. Valószínűleg nagyobb pénzhamisítóbándának fognak a nyomára jutni.

* Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósórszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

KÖZGAZDASÁG

Karácsonyi vásár. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamra karácsonyi vására ma nyílt meg a főtéren lévő katolikus leányiskola elsőemeleti termeiben. Sok pompás látnivaló és vásárlásra érdemes ipari és műipari cikk van itt együtt, amelyek közül elsősorban kell megemlíteni Deutsch Hermanné művészi készsége valló kézimunkáit. Tetszetősek, emelkedett izlést tanúsítanak a hárászból neccelt terítők, eredeti mintákkal himzett párnák és egy pompás antik csipketerítő. A közelben láthatók Dombay Mártha háziszövésű szövetei, a Rózsa-cég gyönyörű pipere-kiállításai, játékaik, Grósz Böske ablakfüggönyei, az Astra likőgyár, a Szilágyi Eleonóra r-t. gyártmányai, amelyek bármelyik nagyszabású kiállításra is versenyezhettek volna. Nagyon szépek Muntean Viktor lakatos vertvasból készült munkái és Biris Lukács cipész tárgyai. Fehér István női kalapokkal, Györgypál József kiskocsikkal, Somlyai képeretekkel, Kindl S. teasüteménnyel, Sipos Ilona és dr. Hankó János izléses ötvösmunkákkal, Bányai Ibolya és Tóth Mária batikmunkákkal, Gál Anna pedig porcellánra festett munkákkal tűnnek ki. Szalay és Weinberger kárpitos cég, Dénes Dezsőné vászonbabái, Bábólnai József diványpárnái, Mendelsohn faragott eszlárai, a Lepage-cég és mások országos jellegű nivót adnak a kiállításnak. A karácsonyi vásár december 19-étől 24-éig és 1924 január elsejétől január hatodikáig lesz nyitva.

A mai valutapiac

Élénk forgalom mellett ma a valutapiac lanyhának mutatkozott. A zürichi magas jegyzésről való visszaesés, amely rövid időn belül zajlott le, különösebben nem éreztette hatását. Az árak a következők: osztrák korona 360-364, bel-földi magyar korona 167-170, cseh korona 570-574, francia frank 10-25-10-55 svájci frank 34-20-34-30, dollár 196-197, font sterling 860-862, olasz lira 8-50-8-62, dinár 2-30-2-40.

Valutapiac december 18-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1020, London 852, Newyork 195, Róma 859, Zürich 34-20, Prága 578, Bécs 28, Budapest 105, Varsó 75.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, márka —, leva 140, török lira 122, font sterling 870, francia frank 11-00, svájci frank 35-00, olasz lira 900, drachma 343, dinár 210, dollár 199, lengyel marka 50, osztr. korona 28-5, magyar korona 65, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás—Zárás: Newyork 574-573-5, London 2507-2509, Páris 30-00-30-05, Milano 2487-5-2487-5, Prága 1680-1680, Budapest 302-5-302-5, Belgrád 652-5-652-5, Bukarest 287-5-290, Varsó —, Bécs 80-75-80-75, Berlin 125-125.

Csődbe jutott a Francia-Belga Hajózási Társulat. Brüsszelből jelentik: A lapok közlése szerint a Francia-Belga Hajózási Társaság csődbe jutott. A passzívák több mint háromszázmillió frankra rúgnak, míg az aktívák csupán százötvenmillió frank értékűek. A társaság egyik igazgatóját letartóztatták.

Jugoszlávia a külföldi örlemények behozatali tilalma ellen. Belgrádból jelentik: Kormánykörökben élénk ellenzést váltott ki a külföldi örlemények behozatalának tervbevett tilalma. A tilalom ellenzői azon a véleményen vannak, hogy a jugoszláv malomipar még nem olyan erős, hogy a hazai szükségletet fedezni tudná. Éppen ezért a kérdés elintézését elhalasztották és bizottságot küldtek ki a behozatali tilalom ügyének tüzetes megvizsgálása céljából. A bizottság hír szerint a kereskedelmi miniszter javaslata ellen fog állást foglalni.

Uj adók Németországban. Berlinből jelentik: A közeli hetekben új inségadórendelet fog megjelenni, amelynek a lapok véleménye szerint az a célja, hogy megfogja az inflációs nyereségeket. Mindenekelőtt erősen meg akarják adóztatni a háztulajdonosokat és a kölcsönkötvény-tulajdonosokat. Tervbe van véve a házbéradó is, amellyel a városi háztulajdon fogják megterhelni. Ennek elfeltétele, hogy a jövő év tolyamán a házbéreket ismét a háborúelőtti mértékre fölemeljék. Ez az adó a háborúelőtti bérek alapulvétele mellett 2-3 milliárd arany márkát tenne ki és ezt az állam a tartományok pénzügyi igazgatásának engedi át, amelyek viszont ezeket az adókat egészen vagy részletben a községeknek fogják átengedni.

* **Deutsch Testvérek** nemzetközi szállítási vállalata a megindult tengerentúli forgalom könnyebb lebonyolítása végett **Brémában** Kaiserstrasse 40. szám alatt fiókot alapított, mely fiók Transport Lloyd A.-G. név alatt működik.

* **Ha gummi-övszert** vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá“-t.

— Mit hozzon az angyal
Kun Mátyástól, Calea Victoriei 2.?

— Nagymamának szem-
üveget!

— Ha művészi kivitelű

in vax butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre es teki nts
sajnálja az utat meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
sztalosok furnírzsükségleteket legolcsóbban itt szerezhetik be

SPORT

A nagyváradi vívóverseny. Szombaton délelőtt kezdődött a NSE országos tör- és vívóversenye, amelyen az ország legjobb vívói adtak egymásnak találkozót. A minősítő és selejtező mérkőzések szombaton reggel kilenc órákor kezdődtek és az éjjeli órákban nyertek befejezést. Az elődöntő leghévesebb küzdelme Alex Rakovitz herceg és Szántó között folyt le, amelyet utóbbi szép stílusban nyert meg. Vasárnap délelőtt 10 órákor kezdődtek a törverseny döntő küzdelmei, melyek legszebb mozzanata Dinu Cezianu (Bukarest) és Vincze József (Haggibbor) találkozása volt. Vincze igazán első klasszis. Jó fej, elsőrangú akaraterő és szívósság az erényei. Dinu Cezianu minden tudását belevitte a küzdelembe és keserves harc után sikerült 3:2 arányban Vincét legyőznie. A törversenyben 1. Dinu Cezianu, 2. Hesch Béla, 3. Rakovitz, 4. Vincze József, 5. Kauten Lajos, 6. Stotter Aladár. A törverseny befejezése után megkezdődött a kardverseny döntője, amelyben a versenyzők a következő helyezéseket érték el: 1. Hegedűs, 2. Balázs, 3. Bátori (holtversenyben) 4. Dr. Szántó, 5. Vincze, 6. Bársony Sándor, 7. Bársony Géza. A vívóakadémia este felhathor kezdődött, amelyen legjobb mestervívóink bámulatos tökéletességgel és ragyogó rutinnal mutatták be a vívósport szépségeit. Este bankett volt, melynek keretében kiosztották az érmeket és tiszteletdíjakat.

Két Hakoah-játékos súlyos büntetése.

Ismeretes, hogy a Hakoah—Wiener Sportklub mérkőzése 1:1 arányban félbeszakadt, mert Wagner bíró Guttmant és Hauslert kiállította, akik vonakodtak a pályát elhagyni. A főbírá Wagner, aki nem kapott büntetést, ellenben Hauslert egy évre, Guttmant három hónapra eltiltották a játéktól és a pontokat a Sportklub javára könyvelte 3:0 arányban. Természetes, hogy a Hakoah megfélebbezte ezt az igazságtalan döntést.

Délamerikába megy a prágai Spárta.

Prágából jelentik: Február másodikán a Spárta délamerikai turára megy, mely március tizenhatodikán fejeződik be. Megállapodás szerint a Spárta százezer pesot kap a turáért, azaz egymilliókétszázezer cseh koronát, melynek negyedrészt már fel is vette a cseh bajnokcsapat, a többi az argentinai szövetség garantálja. — A török turán levő brünni Moravska Slavia 0:0 arányban mérkőzött a konstantinápolyi Alton Ordon csapatával.

Ausztria—Németország válogatottjai

január tizenharmadikán találkoznak Nürnbergben. A német csapat a következő: Stuhlfant—Müller, Kugler—Hagen, Kalb, Schmied—Auer, Franz, Seiderer, Wieder és Sutor. Az osztrák csapat felállítását még nem ismerjük.

**Leszállított
árak!**

HARISNYA,
KEZTYÜ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

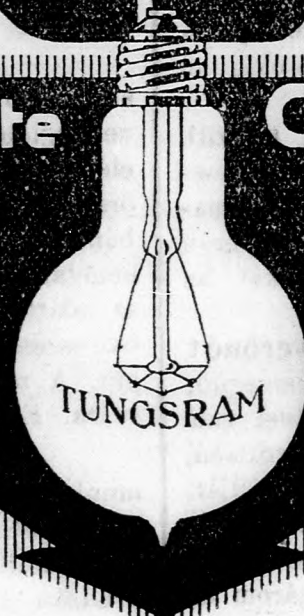
BLATT

**Leszállított
árak!**
KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVAR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Allami tisztviselőknek külön engedmény!

TUNGSRAM

ist die beste Glühlampe

Szörmeárukban nagy választék ★ Sportkabátok 3900 leitől feljebb

S. EISENSTÄDTER

Telefonszám: 724

Cluj, Calea Victoriei 2

